Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L2@regeringskansliet.se

Göteborg, den 30 oktober 2026

Remissvar Ju2026/01693 – Gäldenärens avtal i konkurs (Ds 2026:15)

Svensk Inkasso har genom remiss den 2 juli 2026 beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på promemorian ”Gäldenärens avtal i konkurs” (Ds 2026:15).

Svensk Inkasso lämnar följande synpunkter i anledning av de i promemorian lämnade förslagen.

Sammanfattande inställning
Svensk Inkasso *avstyrker*, i den utformning som föreslås, begränsningen av kvittningsrätten i 5 kap. 15 § konkurslagen, begränsningen av konkursboets ansvar enligt 3 kap. 17 § tredje stycket och undantaget för nyttjande av hyreslokal enligt 3 kap. 18 §. Föreningen avstyrker vidare att konkursboets inträdesrätt skall kunna användas för att kräva utbetalning av outnyttjade kreditutfästelser mot en kreditgivares vilja.

Svensk Inkasso lämnar övriga förslag *utan erinran*.

Behovet av en generell reglering
Svensk Inkasso delar bedömningen att det behövs allmänna regler om gäldenärens avtal i konkurs. Nuvarande rättsläge är splittrat och delvis oklart. En tydligare reglering kan minska behovet av tvister och ge konkursförvaltaren bättre möjligheter att tillvarata värdet i avtal som annars skulle gå förlorade. Det kan också öka utdelningen till oprioriterade borgenärer och underlätta en försäljning av en verksamhet som fortfarande har ekonomiskt värde.

Det är emellertid inte givet att varje möjlighet att utnyttja ett för konkursboet förmånligt avtal sammantaget är ekonomiskt rationell. En ordning som innebär att avtalsparter systematiskt får bära en högre risk kan på sikt medföra kortare kredittider, högre priser, större krav på säkerheter och tidigare hävningar. De följderna bör beaktas i större utsträckning än i promemorians konsekvensanalys (s. 111–115).

Begränsningen av kvittningsrätten
Svensk Inkasso avstyrker den föreslagna begränsningen av kvittningsrätten i 5 kap. 15 § konkurslagen i dess föreslagna utformning. Förslaget innebär att konkursboets krav på betalning för en naturaprestation efter ett inträde skall anses ha uppkommit under konkursen. En motpart som har en fordran mot gäldenären från tiden före konkursbeslutet förlorar därmed möjligheten att använda denna för kvittning mot boets betalningskrav, även när fordringarna härrör från samma avtalsförhållande.

Kvittningsrätten är ett centralt skydd för den borgenär som ömsesidigt både har en fordran och en skuld. Om borgenären först måste erlägga full betalning till konkursboet och därefter endast får utdelning på sin äldre motfordran kan utfallet bli mycket betungande. Detta gäller exempelvis när parterna under lång tid har tillämpat avräkning i en löpande affärsförbindelse eller när äldre prisjusteringar, krediteringar och motfordringar har ett nära ekonomiskt samband med de prestationer som konkursboet väljer att fullfölja. Förslaget kan också ge incitament att i högre utsträckning kräva förskottsbetalning och att avsluta samarbeten med betalningssvaga företag.

Svensk Inkasso delar uppfattningen att boet bör kunna tillgodogöra sig värdet av en ny prestation som boet själv har utfört. Begränsningen bör dock avgränsas till fall där det är fråga om självständiga prestationer och fordringar utan ett sådant direkt samband att kvittningen utgör en del av avtalets normala avräkning. Om förslaget genomförs bör åtminstone undantag eller ett förtydligande införas för nära sammanhängande motfordringar och avtalad löpande nettoreglering.

Svensk Inkasso tillstyrker den föreslagna bestämmelsen i 5 kap. 16 § om att en fordran som inte kunde användas till kvittning under en föregående företagsrekonstruktion inte skall kunna användas till kvittning vid en därpå nära följande konkurs. Regeln minskar risken för att ett misslyckat rekonstruktionsförfarande används för att kringgå kvittningsbegränsningar.

Prestationer som konkursboet tar emot
Svensk Inkasso tillstyrker förslaget att motparten skall ha rätt att återfå en prestation som konkursboet har tagit emot utan att inträda i avtalet och att boet som huvudregel skall anses ha inträtt i avtalet om prestationen har förbrukats eller utnyttjats så att den inte kan återlämnas. Det är rimligt att den som får sin prestation utnyttjad av boet inte hänvisas till att endast anmäla en konkursfordran.

Föreningen avstyrker emellertid 3 kap. 17 § tredje stycket, enligt vilket denna följd förutsätter att förvaltaren kände till eller borde ha känt till att prestationen tagits emot eller det avtal som prestationen avser. Om egendom faktiskt har tillgodogjorts konkursboet men inte längre kan återlämnas kan motpartens separationsrätt ha gått förlorad. Att i den situationen lägga risken på motparten är svårt att förena med grundläggande borgenärsskyddsintressen. Även promemorian uppmärksammar den rättssystematiska invändningen (s. 86).

Regeln bör i stället utformas så att ett konkursbo som faktiskt tillgodogör sig en prestation och inte kan återlämna den svarar för värdet, oberoende av förvaltarens kännedom. Detta hindrar inte att en avtalspart får bära risken för att ha lämnat egendom till gäldenären efter konkursbeslutet i strid med tillämpliga regler. En ordning där boet behåller värdet utan ett motsvarande massaansvar är emellertid inte rimlig.

Hyreslokaler och uppsägning av varaktiga avtal
Svensk Inkasso avstyrker 3 kap. 18 § i den föreslagna utformningen. Bestämmelsen innebär att boets nyttjande av en hyreslokal under den första månaden efter konkursbeslutet inte medför att boet anses ha inträtt i avtalet genom nyttjandet. För en hyresvärd som inte har möjlighet att förfoga över lokalen kan det innebära att hyresfordringen för denna period inte blir en massafordran, även om konkursboet använder lokalen i fortsatt affärsverksamhet.

Det kan vara motiverat att förvaltaren får en kort period för inventering och avveckling innan ett fortsatt passivt innehav av lokalen grundar massaansvar. Det är dock något annat än att boet aktivt använder lokalen för produktion, försäljning eller andra inkomstbringande åtgärder. I det sistnämnda fallet bör boet svara för skälig ersättning från det att användandet påbörjas. En regel som skiljer mellan nödvändig inledande förvaltning och faktiskt nyttjande i den fortsatta driften vore därför bättre avvägd.

Kreditavtal, tvingande verkan och undantag
Svensk Inkasso avstyrker promemorians bedömning att det inte behövs något undantag för avtal om finansiering (s. 98–99). I synnerhet bör ett konkursbo inte mot kreditgivarens vilja kunna begära att en outnyttjad kontokredit, ett lånelöfte eller motsvarande finansieringsåtagande skall fullgöras. En sådan skyldighet innebär att en borgenär tvingas ingå en ny kreditexponering gentemot ett insolvensförfarande som den inte har valt att finansiera. Att boets återbetalningsskyldighet skulle utgöra en massaskuld och att säkerhet kan begäras är positivt men undanröjer inte behovet av kreditprövning, likviditetsplanering och efterlevnad av tillämplig finansmarknadsreglering.

Kreditgivaren bör själv få avgöra om ytterligare kredit skall tillhandahållas efter ett konkursbeslut. Ett uttryckligt undantag bör därför införas för ännu inte utnyttjade kreditfaciliteter och andra åtaganden att tillföra finansiering, oavsett om åtagandet har formen av ett låneavtal, en kontokredit eller ett närliggande finansieringsarrangemang. Detta påverkar inte konkursboets möjlighet att genom avtal med kreditgivaren erhålla finansiering mot säkerhet och med massaansvar.

Ansökningsavgift och skyndsam konkursprövning
Svensk Inkasso lämnar förslaget om att fristen för konkurssammanträde i ett borgenärsinitierat ärende skall räknas från det att konkursansökan var fullständig och ansökningsavgiften betalades utan erinran. Det är naturligt

att den föreskrivna avgiften skall ha betalats innan tingsrätten håller sammanträde. En ordning som minskar antalet inställda sammanträden är positiv.

För att ändringen inte skall försämra borgenärernas möjlighet till en snabb konkursprövning är det dock viktigt att förelägganden om komplettering och betalning skickas utan dröjsmål, att det är enkelt att betala avgiften elektroniskt och att sammanträde sätts ut skyndsamt när ansökan väl är fullständig. Detta har särskild betydelse när en borgenär genom en konkursansökan behöver agera för att förhindra att återstående tillgångar förbrukas.

Ikraftträdande och konsekvensanalys
Svensk Inkasso delar uppfattningen att de nya reglerna inte bör tillämpas i konkurser som inletts på grund av en ansökan som getts in före ikraftträdandet.

Det finns däremot anledning att särskilt beakta att reglerna föreslås bli tillämpliga även på avtal som ingåtts före ikraftträdandet. För långvariga finansierings- och leveransåtaganden kan avtalsparterna ha prissatt och fördelat riskerna utifrån att en konkurs eller ett kvalificerat dröjsmål skulle ge rätt att avbryta åtagandet. Svensk Inkasso anser att detta talar för ett särskilt undantag eller en övergångslösning för redan ingångna avtal om framtida kreditutbetalningar.

För Svensk Inkasso

Fredrik Engström, ordförande